

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

**Tilrådning fra Fylkesmannen i Aust-
og Vest- Agder om vern av
Tårendalen (tidl. Lindåsen)
naturresevat i Froland kommune**

Aust-Agder fylke

Juli 2016

Innhold

Om verneområdet	3
Hjemmelsgrunnlag	3
Vurdering etter naturmangfoldloven kapittel II	4
Verneverdier	5
Verneformål	5
Andre interesser	5
Saksbehandling	6
Bakgrunn	6
Verneprosessen for området	6
Viktige endringer etter høring av verneplanen	7
Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser	7
Lokal og sentral høring	7
Innkome høringsinnspill til verneplanen	7
Fylkesmannens vurdering av innspillene	8
Fylkesmannens tilrådning	8
Vedlegg 1 – Beskrivelse av området	9
Vedlegg 2 – Verneforskrift	11

Om verneområdet

Fylkesmannen i Aust- og Vest- Agder legger med dette fram forslag om å opprette Tårendal (tidl. Lindåsen) naturreservat i Froland kommune, Aust-Agder fylke. Vernet omfatter skogområder på privat eiendom som er tilbudt staten gjennom ordningen med frivillig vern. Skogområdet som foreslås vernet er på om lag 464 dekar.

Området som foreslås vernet ble kartlagt i 2013 i forbindelse med naturfaglige registreringer av skogarealer tilbudt for frivillig vern. Verneområdet innehar naturverdier knyttet sprekkedaler med innslag av gammel/rik lågurveikeskog, og særlig Tårendalen utmerker seg med grove, hule eiker, eikelæger, ospelæger, samt forekomst av barlind. Her er det også funnet flere rødlistearter særlig knyttet til rik/gammel eikesokk (med størrelsesorden 10 rødlistearter pr. eikelok.).

Navn	Kommune	Areal	Verneverdi
Tårendalen	Froland	464 daa	**

Hjemmelsgrunnlag

Skogområdet foreslås vernet som Tårendal naturreservat i medhold av lov av 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier i §§ 35 til 39. Generelle mål for områdevern følger av naturmangfoldlovens § 33. Formålet med det enkelte verneområdet må imidlertid beskrives konkret og knyttes opp mot vilkårene som gjelder for den enkelte vernekategori i §§ 36 og 37. Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfold-loven.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfold-lovens § 37, som lyder slik:

«Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenoppettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I

forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettningstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel».

Vurdering etter naturmangfoldloven kapittel II

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen. Bestemmelsene i naturmangfoldloven skal inngå som en integrert del i skjønnsutøvingen ved saksbehandling av vernesaker etter naturmangfoldloven. Miljøkonsekvensene av vernet skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte vernet og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om natur- og verneverdiene i det foreslåtte naturreservatet i Tårendalen er innhentet gjennom de nasjonale naturfaglige registreringene av skogområder i tilknytning områder tilbudt for frivillig vern. Disse registreringene dokumenterer godt natur- og verneverdier i området.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder har vurdert verneforslagets effekt på naturverdiene. Verneforskriften åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres, herunder tradisjonelt friluftsliv og bruk av området til små- og storviltjakt. For enkelte aktiviteter vil et vern imidlertid innebære restriksjoner, noe som gir verneverdiene en økt beskyttelse. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i området vil de aktivitetene som er tillatt i henhold til verneforskriften, etter all sannsynlighet ikke få en vesentlig negativ innvirkning på natur- og verneverdiene. Vernebestemmelsene er til hinder for at det kan gjøres vesentlige inngrep i området. Etter Fylkesmannens vurdering vil vernet med stor grad av sannsynlighet føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Fylkesmannen er av den oppfatning at den foreliggende kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i denne saken står i et rimelig forhold til sakens karakter, og mener derfor at kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. På denne bakgrunn mener vi at det foreligger nok kunnskap om effekten av vernet slik at føre-var-prinsippet ikke får særlig vekt i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 9.

Hvilke aktiviteter og tiltak som kan tillates i det foreslåtte verneområdet bestemmes av verneforskriften. Regulering av disse vil kunne vurderes med hensyn til samlet belastning i

naturreservatet. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er med dette vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning i denne saken ettersom et vern vil legge vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjennomføres i området. Videre vil eventuelle godkjente tiltak, som regel i samsvar med verneforskriften, ikke ha vesentlig negativ effekt på verneverdiene, registrerte naturtyper, arter eller økosystem. Når det gjelder § 12 kan for eksempel lokaliseringsalternativer være aktuelt å vurdere i forbindelse med søknader om dispensasjon fra verneforskriften.

Verneverdier

Naturkvaliteter og verneverdier i det foreslåtte verneområdet er beskrevet i BioFokus-rapport «Frivillig vern 2013». Faktaark med beskrivelse og kart over lokaliteten er publisert i skogdatabasen NARIN (<http://www.borchbio.no/narin/>). Det foreslåtte Tårendalen naturreservat ble kartlagt i 2013 i forbindelse med naturfaglige registreringer av skogarealer tilbudt for frivillig vern.

Området er dominert av fattig furuskog med lite gammelskosstrukturer, men flere av sprekkedalene har innslag av gammel/rik lågurteikeskog, og særlig Tårendalen utmerker seg med grove, hule eiker, eikelæger, ospelæger, samt forekomst av barlind. Her er det også funnet flere rødlistearter særlig knyttet til rik/gammel eikesokg. Tårendalen antas å ha et liknende eikemangfold som flere av de bedre undersøkte forekomstene i naturreservat sør for Mykland (med størrelsesorden 10 rødlistearter pr. eikelok.). De bratte liene mot Formuvatn og i Tårendalen har også innslag av relativt høystammet furu på bedre bonitet.

Når det gjelder prioriterte mangler ved skogvernet i Norge oppfyller Tårendalen både generelle anbefalinger ("gjenværende, forholdsvis intakte områder av lavereliggende skog i (.....) boreonemoral sone", "gjenværende, forholdsvis intakte forekomster av rike skogtyper som edellauvskog, ..(.....)") og regionale anbefalinger ("edellauvskog"). Samlet sett vurderes området til en svak regional verdi, dvs. svak **. Lokaliteten har f.eks. klart lavere verneverdi enn verneobjektene sør for Mykland og i Vågsdalsheia. Verdiene er i hovedsak knyttet til forekomster av gammel/rik eikeskog, mens den omkringliggende furuskogen i området har liten verneverdi. Tårendalen er et klart hotspot, men også forekomster av eik nord for denne, samt sør for denne (i brattlia mot Formuvatnet), er med på å trekke opp verdien.

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare et lavereliggende fattig furuskogområde med rikere sprekkedaler med gammel rik lågurteigeskog, samt de bratte liene mot Formuvatn og Tårendalen med større forekomster av grove-, hule eiker, eikelæger, ospelæger, barlind og tilhørende biomangfold av sjeldne og rødlistede sopp- og insektarter.

Andre interesser

Fylkesmannen er ikke kjent med andre interesser enn jakt og fiske innenfor verneområdet. Jakt og fiske blir ivaretatt i verneforskriften.

Saksbehandling

Bakgrunn

Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Vern av skog har de siste 15 årene vært prioritert i verneplanarbeidet i Norge og Stortinget har nylig vedtatt et mål om vern av 10 prosent av skogarealet. Målet er langsiktig, og vern av privat skog skal fremdeles være frivillig. Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet. Den samme stortingsmeldingen trakk også fram viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Et slikt prinsipp er at et utvidet skogvern skal følge de faglige anbefalingene fra rapporten til NINA og Skogforsk om «Evalueringen av skogvernet i Norge».

Regjeringens arbeid knyttet til vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer; frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I stortingsmeldingen trekkes begge strategiene fram som viktige for å oppnå myndighetenes mål for det fremtidige skogvernet i Norge. Ordningen med frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egne skogarealer. Arbeidet skjer i nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndigheten. Miljøvernmyndigheten vurderer tilbudet og iverksetter gjennomføring av naturfaglige registreringer for å få kartlagt verneverdiene. Dersom det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et forslag om vern for det kartlagte arealet, blir det holdt forhandlinger med grunneier(e) om avgrensning, utforming av verneforskrift samt økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil verneforslaget gjennomgå saksbehandling i tråd med reglene i naturmangfoldloven.

Verneprosessen for området

Fylkesmannen mottok tilbud om frivillig vern fra en grunneier i 2008. Natur- og verneverdier i det foreslåtte naturreservatet er registrert og kartlagt gjennom den nasjonale kartleggingen av skogarealer som er tilbudt for frivillig vern 2013. Skogtakseringen ble gjennomført juli 2016 og danner grunnlaget for beregning av erstatningsbeløp. Avtaleinngåelse antas å være fullført senest i løpet av høsten 2016.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder sendte ut melding om oppstart av verneprosess for opprettelse av Tårendalen (tidl. Lindåsen) naturreservat den 18.04.2016. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til grunneiere, Froland kommune, Aust-Agder fylkeskommune, Statens Vegvesen Region Sør, Agder Energi samt aktuelle lag og foreninger.

Viktige endringer etter høring av verneplanen

Navnet på naturreservatet er endret til Tårendal naturreservat. Utover det har det ikke vært noen viktige endringer av planen.

Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Utgangspunktet for å opprettholde verneverdiene i naturreservatet er at skogen skal få utvikle seg fritt uten nevneverdig skjøtsel. Det antas videre at det heller ikke vil være nevneverdig behov for skjøtsel i området i fremtiden. Dersom dette behovet skulle endre seg med tiden, vil forvaltningsmyndigheten utarbeide en forvaltnings- eller skjøtelsesplan. Videre må forvaltningsmyndigheten også sørge for tilgjengelige ressurser for administrasjon av området, herunder behandling av eventuelle dispensasjonssøknader samt oppfølging av oppsynstjenesten.

Lokal og sentral høring

Verneplanen ble videre sendt på sentral høring til følgende parter: Norsk organisasjon for terreng sykling (NOTS), AVINOR AS, Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard, Biologisk institutt, Universitetet i Oslo, Den Norske Turistforening, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi – NTNU, Forsvarsbygg, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Jernbaneverket, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, NHO Reiseliv, Norges Bondelag, Norges Fjellstyresamband, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handikapforbund, Norges Idrettsforbund og olymp. og paraolymp., Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk institutt for naturforskning, Norsk institutt for skog og landskap, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, Norskog, NSB hovedadm., NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Riksantikvaren, SABIMA, Statens Kartverk, Landbruksdirektoratet, Statkraft SF, Statnett SF, Stedsnavntjenestene for Østlandet og Agderfylkene, Statskog, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage, Vegdirektoratet, Verdens Naturfond og Villreinrådet i Norge.

Innkomne høringsinnspill til verneplanen

Ved høringsfristens utløp var det kommet inn (4) fire innspill til verneplanen. En sammenfatning av innspillene følger nedenfor.

Aust-Agder fylkeskommune er positive til opprettelsen og har ellers ingen merknader

Norges Jeger- og fiskeforbund/Aust-Agder støtter vernet og det åpner for jakt og fiske, utferdsl av felt storvilt, samt lov å lage bål unner viss forutsetninger.

Statnett har ingen merknader.

Jernbaneverket har ingen merknader.

Språkrådet kommenterer at ettersom Lindåsen ligger helt i utkant av verneområdet bør Fylkesmannen vurdere et annet og mere dekkende navn.

Norsk organisasjon for terrengsykling er positive til opprettelse av vernet, men ber om at verneforskriften tillater sykling på eksisterende veger og stier.

Fylkesmannens vurdering av innspillene

Fylkesmannen har sammen med grunneier vurdert Språkrådet sitt innspill og kommet frem til at endre navnet på reservatet til *Tårendal naturreservat*.

Fylkesmannen har tatt alle andre merknadene til etterretning og har ser ingen grunn til at kommentere de ytterligere.

Fylkesmannens tilrådning

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder anbefaler med dette opprettelse av Tårendal naturreservat med de endringer som fremgår av tilrådingen. Justert vernekart og verneforskrift finnes som eget vedlegg til tilrådingen.

Vedlegg 1 – Beskrivelse av området

LOKALITET:	Tårendalen (tidl. Lindåsen)
KOMMUNE:	Froland
FYLKE:	Aust-Agder
VERNEKATEGORI (samlet omr.):	Regionalt verneverdig (**)
VEGETASJONSSONE:	Sørboreal/Boreonemoral
VEGETASJONSSEKSJON:	Klart oseanisk (O2)
HØYDE OVER HAVET:	Ca. 184-371m
AREAL:	ca. 464 daa

Områdebeskrivelse

Undersøkellesområdet ligger på vest-siden av Furumovatnet, som ligger rett oppstrøms Mjålandsvatnet, vest for Mykland. Området er ca. 464 daa og representerer et lavereliggende skogområde dominert av fattig furuskog med rikere sprekkedaler med innslag av gammel rik lagurteigeskog. Tårendalen utmerker seg spesielt med mye gammelskogstruktur og sine forekomster av grove, hule eiker, eikelæger, ospelæger og barlind. De bratte liene mot Formuvatn og i Tårendalen har også innslag av relativt høystammet furu på middels bonitet.

Verdiene er i hovedsak knyttet til forekomster av gammel/rik eikeskog i Tårendalen, men også forekomster av eik nord for denne, samt i brattlia mot Formuvatnet, er med på å trekke opp verdien. Det ble funnet flere rødlistearter særlig knyttet til rik/gammel eikeskog og Tårendalen regnes for å ha et liknende eikemangfold som flere av de bedre undersøkte forekomstene i naturreservat sør for Mykland. Det vil si et anslag på minst 10 rødlistearter av sopp pr. eikelokalitet). De hule eikene forventes også å huse utpostforekomster av sjeldne/rødlistede insektsarter.

Skogstruktur/påvirkning

Tårendalen skiller seg ut med mye gammelskogsstrukturer, med enkelte grove, hule, gamle eiker (utvalgt naturtype), eikelæger, grove osper og ditto ospelæger. Her er også forekomst av barlind. Nord for Tårendalen er det en mindre forsenkning/sprekkedal som også har innslag av grov, svært gammel eik (på blåbærmark). Mye av furuskogen i tilbudsområdet er eldre skog (hogstklasse 5), men ikke spesielt gammel, og med nesten helt mangel på virkelig gamle trær, furugadd og læger. Granholtene er heller ikke spesielt gamle, og bjørk/ospesuksesjonene i de steinete liene mot Formuvatnet er av yngre dato. Her er det imidlertid såvidt ulendt at det også står igjen noen gamle trær. Yngre hogstklasser forekommer bare som enkelte lauvsuksjoner mot Furumovatn (hogstklasse III-IV), samt enkelte furuskogpartier i nordøst.

Verneverdier

Området er dominert av fattig furuskog med lite gammelskosstrukturer, men flere av sprekkedalene har innslag av gammel/rik lågurteikeskog, og særlig Tårendalen utmerker seg med grove, hule eiker, eikelæger, ospelæger, samt forekomst av barlind. Her er det også funnet flere rødlistearter særlig knyttet til rik/gammel eikesokg, og Tårendalen antas å ha et liknende eikemangfold som flere av de bedre undersøkte forekomstene i naturreservat sør for Mykland (med størrelsesorden 10 rødlistearter pr. eikelok.). De bratte liene mot Formuvatn og i Tårendalen har også innslag av relativt høystammet furu på litt bedre bonitet.

Når det gjelder prioriterte mangler ved skogvernet i Norge oppfyller Tårensalen naturreservat både generelle anbefalinger ("gjenværende, forholdsvis intakte områder av lavereliggende skog i (...) boreonemoral sone", "gjenværende, forholdsvis intakte forekomster av rike skogtyper som edellauvskog, ..(..).") og regionale anbefalinger ("edellauvskog"). Samlet sett vurderes området til en svak regional verdi, dvs. svak **. Lokaliteten har f.eks. klart lavere verneverdi enn verneobjektene sør for Mykland og i Vågsdalsheia. Verdien er i hovedsak knyttet til forekomster av gammel/rik eikeskog, mens den omkringliggende furuskogen i området har liten verneverdi. Tårendalen er et klart hotspot, men også forekomster av eik nord for denne, samt sør for denne (i brattlia mot Formuvatnet), er med på å trekke opp verdien.

Verneformål

Området foreslås vernet som naturreservat med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62.

Formålet med naturreservatet er å bevare et lavereliggende fattig furuskogområde med rikere sprekkedaler med gammel rik lågurteigeskog, samt de bratte liene mot Formuvatn og Tårendalen med større forekomster av grove-, hule eiker, eikelæger, ospelæger, barlind og tilhørende biomangfold av sjeldne og rødlistede sopp- og insektarter.

Tekniske inngrep

Det er ingen kjente tekniske inngrep i området.

Planstatus

I gjeldende kommuneplan er området som foreslås vernet avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

Andre interesser

Området er i dag i bruk til små- og storviltjakt. Det er også noe i bruk til friluftsliv. Utover dette er ikke Fylkesmannen kjent med at det er andre interesser knyttet til området.

Vedlegg 2 – Verneforskrift

Forskrift om vern av Tårendalen naturreservat i Froland kommune i Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et lavereliggende fattig furuskogområde med rikere sprekkedaler med gammel rik lågurtteigeskog, samt de bratte liene mot Formuvatn og Tårendalen med større forekomster av grove-, hule eiker, eikelæger, ospelæger, barlind og tilhørende biomangfold av sjeldne og rødlistede sopp- og insektarter.

§ 2 Avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr: 75/1 i Froland kommune.

Naturreservatet dekker et totalareal på 464 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert Miljøverndepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Froland kommune, hos Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder fylke, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrelgging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Vedlikehold av bygninger, veier og andre anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper, bruer og skilt som eksisterte på vernetidspunktet.
- f) Drift, vedlikehold og nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- g) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlig fysiske endringer i forhold til verneformålet.
- h) Bålbrenning i henhold til regelverk med tørre kvist som ligger på bakken eller medbrakt ved.
- i) Utsetting av saltstein.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
- b) Utenom eksisterende veier eller traseer godkjent gjennom forvaltningsplan, er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- c) Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- d) Tilrettelegging og bruk av reservatet for friluftsliv og pedagogiske aktiviteter dersom det ikke er i strid med vernevedtakets formål.
- e) Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering/fornyelse av kraftledninger.
- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d, e og i.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan foreta tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

